

Covenant & Conversation

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

TSAV • 13

MANEVİYAT ÜZERİNE ETÜTLER

BASED ON THE TEACHINGS AND WRITINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"צז

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.

"R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaştığım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlantısıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift." - Rabi Sacks

Korban Olgusunu Anlamak

● Bu özet, Rabi Sacks'ın bu haftaki Covenant & Conversation yazısından uyarlanmıştır. Bu yazıya aşağıdaki adresten erişilebilir: www.rabbitsacks.org/covenant-conversation/tzav/understanding-sacrifice.

Tora'nın ve öngördüğü yaşamın anlaması en zor öğelerinden biri hayvanlarla gerçekleştirilen *korban*lardır – ve bunun nedenleri barizdir. İkincisi, neredeyse tüm Peygamberler *korban*lara eleştirel gözle bakmışlardır. Bu konuda özellikle, *Tsav* peraşasının *Aftara'* sında Yirmeyau öne çıkmaktadır.

Peygamberlerin hiçbiri *korban*ları *yürürlükten kaldırmaya* çalışmamıştır, ama hepsi, bir yandan bu *korban*ları sunup, aynı zamanda insan kardeşlerini baskı altında tutan ve istismar eden kişilere karşı ağır eleştiriler yöneltmişlerdir. Onları rahatsız eden – daha doğrusu, Adına konuştukları Tanrı'yı rahatsız eden – bazı insanların *korban*ları bir tür rüşvet olarak görüyor olmalarıydı. "Eğer Tanrı'ya cömert armağanlar verirsek, O da bizim suç ve kabahatlerimizi görmezden gelebilir" diye düşünüyorlardı. Bu, Yahudilikte hiçbir şekilde uyumsuz bir fikirdir.

Öyleyse, korbanlar Yahudilikte nedir ve neden bugün bile, en azından bir fikir olarak, önemli olmayı sürdürmektedir? Bunun en basit cevabı – her ne kadar farklı *korban* türlerinin tüm ayrıntılarını açıklamak için yeterli değilse de – şöyledir: **Bizler, uğruna fedakârlıkta bulunmaya hazır olduğumuz şeyleri severiz.** Bu nedenledir ki, Bene Yisrael, çiftçi ve çobanlardan oluşan bir ulus oldukları dönemde, Tanrı'ya olan sevgilerini O'na, büyükbaş ve küçükbaş sürülerinden, tahıl ve meyvelerinden – başka bir deyişle geçim kaynaklarından – simgesel bir armağan getirmekle göstermekteydiler. **Sevmek, teşekkür etmektir. Sevmek, Sevilene bir sunu getirmeyi istemektir. Sevmek, vermektir. Korban da sevgi koreografisidir.**

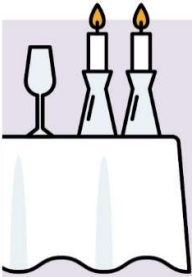
Bu, hayatın birçok yönü için doğrudur. Mutlu bir evliliğe sahip olan bir çift, sürekli olarak birbiri için fedakârlıkta bulunur. Ebeveynler çocukları için muazzam fedakârlıklar

gösterirler. Bir görev çağrısının çekiciliğine kapılan insanlar – ki bu görev, hastaları iyileştirmek, fakirlerin ihtiyaçlarını karşılamak veya güçlüler karşısında zayıfların lehine adalet için mücadele etmek gibi bir şey olabilir – birçok kez, idealleri uğruna bol kazançlı kariyerlerinden fedakârlık ederler. Vatansızlık gerektiren dönemlerde insanlar kendi ülkeleri uğruna hayatlarını feda etmeye hazırdırlar. Güçlü toplumlarda insanlar, aralarından biri sıkıntı içindeyse veya yarıma muhtaçsa birbirleri için fedakârlıklarda bulunurlar. **Korbanın simgelediği fedakârlık, ilişkilerin Japon-yapıştırıcısıdır. Bizi birbirimize sıkı sıkıya bağlar.**

İşte, Tanah çağında *korban*ların bu kadar önemli olmasının sebebi buydu – diğer inançlarda oldukları şekilde değil, özellikle, Yahudiliğin nabzı sevgi merkezinde attığı için: "Tanrın *A-Şem*'i tüm kalbinle, tüm canınla ve tüm varlığınla sev." Diğer inançlarda kurbanların ardındaki motive edici etken korkuydu: ilahların öfkesi ve gücü karşısındaki korku. Yahudilikte ise bu etken sevgiydi.

Bunu İbranice *korban* sözcüğünün ta kendisinde görmekteyiz: *korban* ismi ve *leakriv* fiili, "yakınlaşma, yakınlaştırma" anlamına gelir. Tanrı'nın *korbanlar* bağlamında kullanılan İsmi hiçbir zaman, O'nun sert yargı ve mesafelilik niteliğini ifade eden *Elokim* değil, istisnasız bir şekilde, Tanrı'nın sevgi ve şefkat yönünü temsil eden "*A-Şem*"dir. *Elokim* sözcüğü Vayikra kitabının bütününde sadece beş kez geçmektedir ve bunların hepsi başka uluslar bağlamındadır. Buna karşılık *A-Şem* sözcüğü bu kitapta 209 kez karşımıza çıkmaktadır.

Ve önceki *perasha*yla ilgili yazımda belirttiğim üzere, kitabın isminin ta kendisi – *Vayikra* – "sevgiyle çağırma" anlamına gelmektedir. **Sevginin olduğu yerde fedakârlık vardır.**

Şabat Sofrasında

1. Hayatınızda ne veya kim için fedakârlıklarda bulunuyorsunuz?
2. Bu sizin onlara olan sevginizi ne şekilde gösteriyor?
3. Günümüzde *korban* merkezli bir ibadetimiz bulunmamaktadır; oyleyse fedakârlık yoluyla Tanrı'ya olan sevgimizi nasıl gösterebiliriz?

Işığ ı Paylaşmak

Rabanit Lauren Levin

Kocamla ben Londra'da Rav ve Rabanit olarak görevimize yeni başlıyorduk. Bir grup başka Rav ve Rabanit'le birlikte Rabi Sacks'ın evine davet edildik. Rabi Sacks hepimizi sorular sormamız için davet etmişti ve bir Rav elini kaldırıp şu soruyu sordu:

“Bizler gerçekten de her türlü farklı geçmişe sahip Yahudilere Yahudilikleri hakkında yardımcı olmak ve Yahudiliği öğretmek istiyoruz. Ama bir endişemiz var. Elbette çocuklarımızın gerektiği şekilde dindar olmalarını da istiyoruz. Ama belki bu eğitim faaliyetlerimiz çok farklı türden Yahudilerle karşılaşmayı çocuklarımız için dini açıdan karmaşık bir deneyim haline getirecektir. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?”

Rabi Sacks şu cevabı verdi: Eğer paranız varsa ve yarısını bir arkadaşınıza verirsiniz, elinizde paranın yalnızca yarısı kalacaktır. Eğer elinizde biraz çikolata varsa ve bunun bir kısmını bir arkadaşınıza verirsiniz, kendinize daha az miktarda çikolata kalacaktır. Ama eğer kendi mumunuzun alevini başka bir insanın mumunu yakmak için kullanırsanız, her ikinizde de ışık olacak, üstelik sizin ışığınızda hiçbir eksiklik olmayacaktır. Bilgi paylaşmak, ışığı paylaşmak gibidir. Sahip olduğunuzda hiçbir eksiklik yaratmaksızın istediğiniz kadarını paylaşabilirsiniz.”

Hep geri dönüp bu cevabı ve Yahudilik hakkında bildiklerimizi sevgiyle paylaşmanın ne kadar önemli olduğunu düşünürüm. Paylaşmak, önemsemektir – başkalarıyla birlikte öğrenmek söz konusu olduğunda kaybedebileceğimiz hiçbir şey yoktur – bundan sadece kazanabiliriz!

● Rabani Lauren Levin, Londra South Hampstead Sinagogu'nda Eğitim Direktörü ve Alaha danışmanı olarak görev yapmaktadır.

A CLOSER LOOK

● **Rabanit Levin** şimdi Rabi Sacks'ın öğretilerindeki derin mesajlardan bazıları hakkındaki fikirlerini paylaşıyor.

Rabi Sacks'ın bu haftaki yazısından en beğendiğiniz alıntı hangisi ve neden?

Şu sözleri çok sevdim: “Diğer inançlarda kurbanların ardındaki motive edici etken korkuydu: ilahların öfkesi ve gücü karşısındaki korku. Yahudilikte ise bu etken sevgiydi.” İnançlar birçok kez, sevgi yerine korku nedeniyle uygulanabilmektedir. Rabi Sacks, Tora'nın *korbanları* sunuş şeklinin ta kendisinden yola çıkarak, *korbanların*, sevgiyi ifade etmenin bir yolu olduğunu göstermektedir.

Rabi Sacks'ın şahsından öğrenmiş olduğunuz bir şeyi bizimle paylaşır mısınız?

Genç kızken, Rabi Sacks'ın peygamber Osea hakkında yazdıkları beni çok etkilemişti. Yahudi halkının Tanrı ile olan ilişkisini bir karı-koca ilişkisine benzetmişti. Tıpkı bir evlilikte çiftin her ikisinin de belli başlı sorumlulukları olması gibi, aynı, günümüz dünyasında Yahudiler olarak sahip olduğumuz rol için de doğrudur. Bizim sevginin birer türevidir.

Rabi Sacks'ın *korbanlarla* ilgili mesajını kendi hayatımızda nasıl uygulamaya geçirebiliriz?

Yahudilikte alışkanlıktan dolayı veya sırf yapmamız gerektiğini hissettiğimiz için yaptığımız bazı şeyler vardır. Kanımca geleneklerimizi tam olarak neden uyguladığımız hakkında düşünmeye biraz daha fazla zaman ayırsaydık bu harika olurdu. Bu bizim, Yahudi kimliğimizde sevgi, heyecan ve anlam keşfetmemize yardım ederdi.

TORAH TRIVIA

Soru: Kaç *peraşan*ın adı sadece iki harften oluşur? Bunları sayabilir misiniz?

Cevap: İsimleri sadece ikişer harften oluşan üç *peraşa* vardır.

1. Noah (נח)
2. Bo (בא)
3. Tsav (צו)

● David Woolf'un Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma dünyanın her yerinde Amazon'dan temin edilebilir.